

**Concurs de promovare a judecătorilor și procurorilor în funcții de execuție
26 noiembrie 2017**

**PROCES VERBAL
de mediere pentru disciplina Drept penal - procurori**

Motivarea respingerii contestațiilor care au vizat întrebarea nr. 9 G1 (6 G2, 2 G3, 4 G4) de la Drept penal – Proba practică – Parchet de pe lângă Curte de Apel.

Motivele contestațiilor formulate la această întrebare pot fi grupate în jurul a două idei.

Primul grup de motive se referă la faptul că nu s-ar putea reține în speță complicitate la purtare abuzivă pentru F.O., deoarece acesta ar fi comis acte de executare, respectiv acte de lovire a lui N.I.

Acest argument este contrazis în mod explicit de doctrina noastră, unde s-a susținut că la infracțiunea de purtare abuzivă „Făptuitorul care săvârșește acte de executare fără a avea această calitate, răspunde pentru complicitate concomitentă.” (O. Loghin, T. Toader, Drept penal român. Partea specială, Casa de editură și presă „ȘANSA” S.R.L., București, 1996, p. 360). Acest punct de vedere doctrinar a fost adoptat în mod tradițional și în practica noastră judiciară, neputând fi invocate puncte de vedere contrare cu privire la infracțiunea de purtare abuzivă, care să conducă la concluzia că această problemă de drept ar fi una controversată.

Criticile formulate au vizat alte infracțiuni ori alte chestiuni de drept, care nu pot fi aduse ca argumente pentru adoptarea unui punct de vedere contrar celui de mai sus, în cazul infracțiunii de purtare abuzivă.

Astfel, s-a invocat faptul că nu ar putea opera o răsfrângere a circumstanței personale a lui F.U. asupra lui F.O., pentru că în felul acesta s-ar contraveni dispozițiilor art. 50 alin. 1 C.pen.

Acest argument a fost combătut în doctrina noastră, care a arătat în mod explicit că ”Cu alte cuvinte, infracțiunea de purtare abuzivă este imputabilă participanților chiar atunci când aceștia nu au calitatea de funcționar (sau alt salariat); în acest caz, nu este vorba de răsfrângerea circumstanței personale de funcționar (sau alt salariat) la ceilalți participanți, ci de încadrarea contribuției lor în dispoziția care prevede *erga omnes* fapta comisă de subiectul activ nemijlocit.” (V. Dongoroz ș.a., Explicatii teoretice ale Codului penal român, Editura Academiei, Vol IV, 1972, p. 111).

Argumentele referitoare la imposibilitatea reținerii în sarcina lui F.O. a complicității la infracțiunea de purtare abuzivă pot fi înlăturate și printr-o interpretare logică a textelor de lege care reglementează represiunea penală. De pildă, în cazul în care F.O. i-ar fi acordat lui F.U. doar un sprijin moral, prin încurajări verbale, acesta ar fi răspuns pentru complicitate la purtare abuzivă, iar dacă i-a acordat acestuia un sprijin mai substanțial, lovindu-l pe N.I. alături de cel care avea calitatea de

funcționar public, el nu ar răspunde decât pentru infracțiunea mai ușoară de lovire și alte violențe. Or, această consecință absurdă la care s-ar ajunge dacă s-ar accepta ideea că nu ar putea fi reținută în sarcina lui F.O. complicitatea la purtare abuzivă pe motiv că el ar fi comis acte de executare, constituie un alt argument pentru respingerea acestor motive de contestație.

Al doilea grup de motive invocate în contestațiile formulate se referă la faptul că datele speței nu ar fi suficient de clare pentru a conchide că lovirea lui N.I. de către cei doi făptuitori ar fi legată de exercitarea atribuțiilor de serviciu de către F.U.

Nici aceste motive de contestații nu pot fi primite, întrucât speța exprimă în mod clar că motivul lovirii lui N.I. de către cei doi făptuitori este acela că N.I. „a început să amenințe că o să meargă să-l reclame pe F.U. la primar, pentru că nu-și îndeplinește atribuțiile”. Or, față de această precizare neechivocă și față de lipsa oricărei alte mențiuni din care s-ar putea bănuși că ar exista vreun alt motiv al lovirii, candidații puteau concluziona fără probleme că motivul lovirii lui N.I. a fost legat de exercitarea de către F.U. a atribuțiilor de serviciu.

În plus, la această concluzie conduce și aspectul rezultat din speță că lovirea lui N.I. s-a petrecut chiar în biroul lui F.U., unde cei doi făptuitori (frați) stăteau de vorbă în momentul în care N.I. i-a adresat funcționarului public „o întrebare legată de atribuțiile sale de serviciu”.

Față de aceste precizări neechivoce, rezultă în mod clar că lovirea lui N.I. s-a realizat de către cei doi făptuitori frați, în legătură cu exercitarea de către funcționarul public F.U. a atribuțiilor de serviciu, chiar în biroul acestuia din urmă și în timpul serviciului său. Contribuția lui F.O., deși a constat în acte de executare similare cu cele ale lui F.U., a fost legată tot de exercitarea de către acesta din urmă a atribuțiilor de serviciu, constituind un act de complicitate la infracțiunea de purtare abuzivă. Din moment ce fapta lui F.O. a fost comisă în biroul unui funcționar public și în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu ale acestuia, nu se poate susține că ea a lezat doar relațiile sociale privind integritatea corporală a persoanei și nu a lezat în niciun fel și relațiile sociale referitoare la buna desfășurare a atribuțiilor de serviciu.

**Motivarea respingerii contestațiilor care au vizat întrebarea nr. 9 G1 (9 G2, 6 G3, 2 G4)
de la Drept penal – Proba practică – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.**

Motivele contestațiilor formulate la această întrebare sunt grupate în jurul modului în care ar trebui interpretată sintagma „în legătură cu serviciul în cadrul căruia își îndeplinește sarcinile”, din conținutul articolului 267 din Codul penal.

Se susține în contestațiile formulate că fapta de tentativă de omor pe care nu a denunțat-o M.E. nu ar avea nicio legătură cu serviciul acestuia și din acest motiv nedenunțarea ei nu ar putea constitui infracțiunea de omisiunea sesizării, ci infracțiunea de nedenunțare, prevăzută de art. 266 din Codul penal.

Nu pot fi primite aceste susțineri, deoarece ele se bazează pe o interpretare excesiv de restrictivă a sintagmei „în legătură cu serviciul în cadrul căruia își îndeplinește sarcinile”, din art. 267 din Codul penal, interpretare care nu a fost acceptată nici în doctrină și nici în practica judiciară.

Doctrina este unanimă în aprecierea că sfera faptelor prevăzute de legea penală la care se referă art. 267 C.pen. nu este limitată doar la infracțiunile de corupție sau de serviciu și nici la faptele prevăzute de legea penală comise de funcționari (colegi de-ai funcționarului care nu a denunțat sau alți funcționari). S-a arătat în doctrină că „Poate fi vorba de o infracțiune săvârșită de un funcționar public din același serviciu cu făptuitorul sau de o infracțiune săvârșită de o persoană din afară, care se răsfrânge însă asupra activității serviciului respectiv (de exemplu, un trafic de influență).” (O. Loghin, T. Toader, Drept penal român. Partea specială, Casa de editură și presă „ȘANSA” S.R.L., București, 1996, p. 401). De asemenea, alți autori arată că ”Vor realiza situația premisă inclusiv acele fapte care nu au legătură cu serviciul în general, ci cu serviciul pe care îl exercită funcționarul public (de exemplu, poate reprezenta situația premisă o infracțiune de evaziune fiscală pe care inspectorul ANAF, în virtutea obligațiilor lui de control, are obligația de a o sesiza și de a sesiza organele de urmărire penală).” (C. Rotaru, A.R. Trandafir, V. Cioclei, Drept penal. Partea specială II, Curs tematic, Editura C.H. Beck, 2016, p. 50).

Luând chiar exemplul de mai sus cu inspectorul A.N.A.F. care are obligația de a sesiza organele de urmărire penală în cazul în care în timpul controlului la o societate comercială ia cunoștință despre săvârșirea unei infracțiuni de evaziune fiscală, în practica judiciară și în doctrină s-a reținut că sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de omisiunea sesizării. Or, în acest caz infracțiunea de evaziune fiscală nu a fost comisă nici în cadrul A.N.A.F. (fiind comisă la societatea comercială controlată de funcționarul A.N.A.F.) și nici nu are vreo altă legătură cu serviciul funcționarului A.N.A.F., în afară de aceea că el a luat cunoștință de săvârșirea infracțiunii în exercitarea atribuțiilor sale de serviciu.

Acest raționament, adoptat în doctrina și practica judiciară, conduce la concluzia că sintagma „fapte prevăzute de legea penală în legătură cu serviciul în cadrul căruia își îndeplinește sarcinile” se interpretează într-un sens mai larg, incluzând și faptele prevăzute de legea penală *de care funcționarul a luat cunoștință în exercitarea atribuțiilor sale de serviciu*. Această interpretare extensivă a sintagmei menționate, ca referindu-se și la faptele de care funcționarul a luat cunoștință în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a fost adoptată și în doctrina mai veche, unde s-a arătat că ”Funcționarul sau alt salariat trebuie să fi luat cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni în legătură cu serviciul, în timpul exercitării funcției sale sau al îndeplinirii însărcinărilor sale de serviciu, ori cu ocazia exercitării sau îndeplinirii acestora.” (V. Dongoroz ș.a., Explicații teoretice ale Codului penal român, Editura Academiei, 1972, vol. IV, p. 209). Același lucru îl subliniază și un alt autor, care arată că „Prin textul inserat în art. 263 C.pen. legiuitorul a incriminat fapta celui funcționar sau alt salariat care, în exercitarea atribuțiilor serviciului său, află despre săvârșirea unei infracțiuni și nu informează de îndată organele de urmărire penală.” (A. Filipaș, Infracțiuni contra înfăptuirii justiției, Editura Academiei, 1985, p. 106).

Așadar, se poate concluziona fără dubiu că subzistă infracțiunea de omisiunea sesizării și în cazul în care funcționarul public a luat cunoștință despre săvârșirea unei fapte prevăzută de legea

penală cu ocazia exercitării atribuțiilor sale de serviciu și nu a sesizat de îndată organele de urmărire penală.

În speța contestată medicul M.E. este funcționar public și a aflat despre săvârșirea infracțiunii de tentativă de omor în exercitarea atribuțiilor sale de serviciu. Nu este vorba de o infracțiune care nu are nicio legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu de către M.E., ci de o infracțiune constatată de acesta chiar în cadrul exercitării atribuțiilor de primire a pacienților la secția de urgențe și de stabilire a naturii și cauzei leziunilor constatate la aceștia. Același raționament este aplicabil în speță, ca și în cazul funcționarului A.N.A.F. care a luat cunoștință de infracțiunea de evaziune fiscală comisă la o societate comercială în exercitarea atribuțiilor sale de serviciu, unde se reține omisiunea sesizării chiar dacă singura legătură între infracțiunea de evaziune fiscală și serviciul funcționarului public este aceea că el a luat cunoștință de infracțiune în exercitarea atribuțiilor de serviciu.

Obligația medicului M.E. de a sesiza organele de urmărire penală cu privire la infracțiunea de tentativă de omor de care a luat cunoștință rezultă și din dispozițiile art. 291 alin. 2 din Codul de procedură penală, care se referă tot la funcționarul care „în exercitarea atribuțiilor sale a luat cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu...”. Se poate constata aici aceeași interpretare extensivă a sintagmei „în legătură cu serviciul în cadrul căruia își îndeplinește sarcinile” din conținutul articolului 267 din Codul penal, care a fost dată în doctrina și în practica judiciară menționate mai sus.

De altfel, în doctrina noastră procesual penală s-a arătat în mod explicit că “sesizarea prevăzută la art. 291 CPP este obligatorie, neîndeplinirea acestei obligații putând constitui omisiunea sesizării, infracțiune prevăzută de art. 267 CP.” (Codul de procedură penală comentat, ediția a 3-a revizuită și adăugită, de N. Volonciu, A.S. Uzlău ș.a., Editura Hamangiu, București, 2017, p. 838; în același sens și Codul de procedură penală. Comentariu pe articole, ediția a 2-a, de M. Udriu ș.a., Editura C.H. Beck, 2017, p. 1321).

Nu poate fi admis argumentul că nerespectarea de către medicul M.E. a obligației de sesizare a organelor de urmărire penală ar constitui în acest caz infracțiunea de abuz în serviciu, prevăzută de art. 297 C.pen., deoarece în art. 267 C.pen. este incriminată în mod special fapta de omisiune a sesizării comisă de acesta.

Nu este aplicabil în speță nici textul de la art. 266 C.pen., deoarece acesta are un caracter de normă generală, față de norma specială din art. 267 C.pen. Din moment ce fapta nedenunțată prevăzută de legea penală are „legătură cu serviciul în cadrul căruia își îndeplinește sarcinile” medicul M.E., sunt incidente doar dispozițiile art. 267 C.pen., nefiind vorba de o faptă despre care acesta să fi aflat în mod întâmplător, fără nicio legătură cu exercitarea atribuțiilor sale de serviciu.

Dacă s-ar admite că în speță ar fi aplicabile dispozițiile art. 266 C.pen. s-ar ajunge la consecințe absurde, în care omisiunea sesizării de către medic a unei infracțiuni care nu este îndreptată contra vieții (de pildă a infracțiunii de rele tratamente aplicate minorului), de care a luat cunoștință în exercitarea atribuțiilor sale de serviciu, să nu fie sancționată penal, deși ea este mai gravă decât omisiunea sesizării unor infracțiuni de serviciu.

Subsomisia de mediere

[Handwritten signatures and initials]